

Gradska knjižnica Požega

Matična razvojna služba za narodne i školske knjižnice
Požeško-slavonske županije
Požega, 19. 5. 2026.
KLASA: 041-01/26-01/01
URBROJ: 2177-1-29-04/01-26-3

ŠKOLSKE KNJIŽNICE POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE STATISTIKA ZA 2025. GODINU OPISNA ANALIZA (on-line sustava statističkih podataka) U ODNOSU NA STANDARDE ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE RH

OPĆI PODACI – ŠKOLSKE KNJIŽNICE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Na području Požeško-slavonske županije postoji 15 osnovnih škola, 7 srednjih škola, 2 učenička doma (u sastavu Srednje škole Pakrac i samostalna ustanova u Požegi) i 2 umjetničke škole (Srednja glazbena škola u Požegi i Osnovna glazbena škola u Pakracu).

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	OŠ	SŠ	UMJETNIČKE ŠKOLE	ĐAČKI DOMOVI	UKUPNO
USTANOVE	15	7	2	2	26
KNJIŽNICE	15	7	1	0	23

U Požeško-slavonskoj županiji u ukupno 26 školskih ustanova stručno su organizirane 23 školske knjižnice. Sve su škole javne ustanove u čijem su sastavu školske knjižnice.

Školske knjižnice prema vrsti i vlasništvu

VRSTA ŠKOLSKE KNJIŽNICE	OSNIVAČ						UKUPNO
	ŽUPANIJA	%	GRAD	%	FIZIČKA/PRAVNA OSOBA	%	
OSNOVNO-ŠKOLSKE	11	73%	3	20%	1	7%	15
SREDNJO-ŠKOLSKE	6	85,71%	0	0%	1	14,23%	7
KNJIŽNICE	1	100%	0	0%	0	0%	1

Gradska knjižnica Požega

UMJETNIČKIH ŠKOLA							
UKUPNO	18	78,26%	3	13,04	2	8,69%	23

Školskim knjižnicama je u najvećem postotku osnivač Požeško-slavonska županija, njih 78,26%, za 3 osnovnoškolske knjižnice osnivač je Grad Požega, a dvjema knjižnicama je osnivač fizička/pravna osoba.

Školske knjižnice prema vrsti i tipu

VRSTA ŠKOLSKE KNJIŽNICE	TIP KNJIŽNICE prema broju razrednih odjela									
	T 1 Do 8 razreda		T 2 Od 9 do 12 razreda		T 3 Od 13 do 16 razreda		T 4 Od 17 do 20 razreda		T 5 Više od 20 razreda	
	Broj škola	%	Broj škola	%	Broj škola	%	Broj škola	%	Broj škola	%
OSNOVNO-ŠKOLSKE	1	6,6%	2	13,3,0%	3	20%	3	20,0%	6	40,0%
SREDNJO-ŠKOLSKE	1	14,2%	0	0%	0	0%	4	57,14	2	28,57
KNJIŽNICE UMJETNIČKIH ŠKOLA	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100,0%
UKUPNO	2	8,70%	2	8,70%	3	13,04 %	7	30,43%	9	39,13%

USLUGE I KORIŠTENJE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2025.

Broj korisnika školskih knjižnica u 2025.

KNJIŽNICE	Aktivni posuđivači	Aktivni korisnici				
		Nastavno osoblje	Učenici	Ostali zaposlenici	Vanjski korisnici	Ukupno
OSNOVNO-ŠKOLSKE	4433	692	4677	232	24	5625
SREDNJO-ŠKOLSKE	1101	314	1767	43	6	2130
KNJIŽNICE UMJETNIČKIH ŠKOLA	87	87	528	12	0	627
UKUPNO	5621	1093	6972	287	30	8382

Gradska knjižnica Požega

Aktivnih je posuđivača u svim školskim knjižnicama ukupno **5621**, dok je aktivnih korisnika **8382**.

Usluge u školskim knjižnicama u 2025. godini

KNJIŽNICE	Posudbe	Posjeti fizički	Posjeti virtualni	Knjižnična događanja	Posjetitelji događanja	Radionice	Polaznici radionica
OSNOVNO-ŠKOLSKE	34042	66901	8335	229	4346	307	5255
SREDNJO-ŠKOLSKE	4917	22333	15189	60	2181	87	2007
KNJIŽNICE UMJETNIČKIH ŠKOLA	395	117	152	2	160	4	60
UKUPNO	39354	89351	23676	291	6687	398	7322

Školske su knjižnice u Požeško-slavonskoj županiji imale ukupno 39354 posudbi. Ukupno je virtualno i fizički knjižnice posjetilo 113027 posjetitelja. 79% je fizičkih posjeta, a 21% virtualnih posjeta knjižnicama. Organiziran je 291 knjižnični događaj koji je posjetilo 6687 posjetitelja. Organizirano je 398 radionica sa 7322 polaznika.

FOND ŠKOLSKIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2025.

Fond

Školske knjižnice PSŽ	BROJ knjižnica	FOND knjige	FOND časopisi	FOND novine	FOND AV građa	FOND e-građa	FOND Igračke, did. igre	FOND ostala građa	UKUPNO
Osnovno-školske	15	68246	16	0	246	112	52	635	69307
Srednje-školske	7	38727	317	8	129	58	0	0	39239
Knjižnice umjetničkih škola	1	3648	23	0	809	0	0	0	4480
UKUPNO	23	110621	356	8	1184	170	52	635	113026

Školske knjižnice osnovnih škola Požeško-slavonske županije imaju fond koji premašuje minimalni broj knjiga po Standardu. Za razliku od školskih, fond knjižnica srednjih škola je ispod minimuma Standarda. Školske knjižnice imaju najviše jedinica knjižne građe u svojim

Gradska knjižnica Požega

fondovima odnosno 98%. Sve knjižnice posjeduju i nabavljaju časopise i novine, ali ih ne obrađuju u knjižničarskim programima stoga podaci u tablicama nisu relevantni.

Nabava u 2025.

Školske knjižnice PSŽ	BROJ knjižnica	nabava knjige	nabava časopisi	nabava novine	nabava AV građa	nabava e-građa	nabava igračke, did. igre	nabava ostala građa	UKUPNO
Osnovno-školske	15	1934	49	5	0	0	2	0	1990
Srednjo-školske	7	487	39	0	0	0	0	0	1881 (526)
Knjižnice umjetničkih škola	1	86	0	0	0	0	0	0	299 (86)
UKUPNO	23	2507	88	5	0	0	2	0	2905 (2602)

Ukupna prinova građe u 2025. godini u školskim knjižnicama Požeško-slavonske županije je 2602 primjeraka od čega je 2507 knjižne građe ili 96%. Broj primjeraka nabavljene građe prema broju učenika je daleko ispod minimuma Standarda. U odnosu na statistiku nabave u 2024. godini, u 2025. godini primjetno je značajno opadanje nabave, naročito u srednjoškolskim i knjižnicama umjetničkih škola. Dok je 2024. u srednjoškolskim knjižnicama nabava iznosila 1881 primjerak, u 2025. nabavljena su 526 primjerka odnosno čak 72% manje. U knjižnicama umjetničkih škola u 2024. nabavljeno je 299 primjeraka, a u 2025. godini 86 što je čak 71% manje u odnosu na 2024. godinu.

Otpis 2025.

U 2025. godini ukupan otpis knjižnične građe u školskim knjižnicama bio je veći od ukupne nabave. Nabavljene su 2602 jedinice građe, a otpisano je 3111 jedinica građe, što upućuje na smanjenje fonda za 509 jedinica odnosno intenzivnije provođenje otpisa i revizije fonda.

PRISTUP I OPREMA ŠKOLSKIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2025.

Sve školske knjižnice koriste knjižničarski program Metelwin.

Školske Knjižnice PSŽ	Tjedno radno vrijeme	Ukupan prostor knjižnice u m²	Prostor knjižnice dostupan za korisnike u m²	Broj sjedećih mjesta za korisnike	Broj računala za korisnike
Osnovnoškolske	485	994	934	313	46

Gradska knjižnica Požega

Srednjoškolske	530	1063	1040	186	27
Knjižnice umjetničkih škola	40	70	70	5	4
UKUPNO	1055	2127	2044	504	77

Veličina prostora školskih knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji je ukupno 2127 metara kvadratnih. Od toga prostor za korisničke usluge prostire se na 2044 metara kvadratnih. Većina školskih knjižnica ne ispunjava minimum prostornog Standarda. Najmanja knjižnica ima 12 kvadratnih metara, a najveća 493. Prosječna veličina svih školskih knjižnica u županiji iznosi 92,48 kvadratnih metara. Četiri osnovnoškolske knjižnice i jedna srednjoškolska knjižnica nemaju računala za korisnike. Tjedna otvorenost knjižnica je u prosjeku 45,87 sati tjedno.

PRORAČUN I TROŠKOVI ŠKOLSKIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2025.

Školske knjižnice PSŽ	BROJ knjižnica	Troškovi nabave građe	Troškovi edukacije
Osnovnoškolske	15	21.105,34	1.346,43
Srednjoškolske	7	(4.260,3)	870,26
Knjižnice umjetničkih škola	1	1.602,68	15,00
UKUPNO	23	26.968,32	2.231,69

U 2025. školske su knjižnice utrošile za nabavu građe 26.968,32€. Od toga Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH financira 60% sveukupne nabave.

KNJIŽNIČNO OSOBLJE ŠKOLSKIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2025.

Školske knjižnice PSŽ	Knjižničarski tehničari	Knjižničarski suradnici	Knjižničari	Viši knjižničari	Knjiž. savjetnici	Ostali	Ukupno
Osnovnoškolske	0	0	16	0	0	0	16

Gradska knjižnica Požega

Srednjoškolske	0	0	10	0	0	0	10
Knjižnice umjetničkih škola	0	0	1	0	0	0	1
UKUPNO	0	0	27	0	0	0	27

U 23 školske knjižnice u 2025. radilo je 27 diplomiranih knjižničara.

ZAKLJUČAK

Analiza rada školskih knjižnica Požeško-slavonske županije temelji se na statističkim podacima za 2025. godinu prikupljenima putem on-line sustava statističkih podataka. Cilj analize jest utvrditi razinu usklađenosti školskih knjižnica sa stručnim, prostornim, organizacijskim i programskim zahtjevima Standarda te identificirati područja razvoja i izazove u radu školskih knjižnica.

Na području Požeško-slavonske županije djeluje ukupno 26 školskih ustanova u okviru kojih su stručno organizirane 23 školske knjižnice. Od toga je 15 osnovnoškolskih, 7 srednjoškolskih i 1 knjižnica umjetničke škole. Sve knjižnice djeluju u sastavu javnih ustanova i organizirane su kao školske knjižnice sukladno važećim propisima.

Jedan od najznačajnijih pokazatelja usklađenosti sa Standardom jest stručna organiziranost knjižnica i zapošljavanje stručnog knjižničnog osoblja. U svim školskim knjižnicama Požeško-slavonske županije zaposleni su diplomirani knjižničari, a ukupno je u 23 knjižnice zaposleno 27 stručnih knjižničara. Takva kadrovska struktura predstavlja izrazito pozitivan pokazatelj te potvrđuje da školske knjižnice u županiji ostvaruju temeljne stručne uvjete za kvalitetno knjižnično poslovanje, provođenje informacijskog opismenjavanja učenika te organizaciju kulturnih i obrazovnih aktivnosti.

Pozitivnim pokazateljem može se smatrati i činjenica da sve školske knjižnice koriste knjižničarski program Metelwin čime je omogućena računalna obrada knjižnične građe i suvremeno upravljanje knjižničnim poslovanjem.

Statistički podaci potvrđuju da školske knjižnice Požeško-slavonske županije predstavljaju važna obrazovna, kulturna i informacijska središta svojih škola. Naime, tijekom 2025. godine ostvareno je: 39 354 posudbi knjižnične građe, 89 351 fizički posjet knjižnicama, 23 676 virtualnih posjeta, 291 knjižnično događanje, 398 radionica i 7 322 sudionika radionica. Aktivnosti školskih knjižničara pokazuju visoku razinu angažiranosti u radu s učenicima i nastavnicima te potvrđuju važnost školskih knjižnica u razvoju čitalačke, informacijske i medijske pismenosti.

Ukupan fond školskih knjižnica Požeško-slavonske županije u 2025. godini iznosio je 113 026 jedinica građe od čega knjižna građa čini približno 98% ukupnog fonda.

Gradska knjižnica Požega

Osnovnoškolske knjižnice prema broju jedinica knjižnične građe premašuju minimalne zahtjeve propisane Standardom, ali fond srednjoškolskih knjižnica ostaje ispod propisanoga minimuma. Takvo stanje ukazuje na potrebu sustavnije obnove i razvoja fondova srednjoškolskih knjižnica.

Najveći problem uočen u analizi odnosi se na nedostatnu nabavu nove knjižnične građe. Ukupna prinova u 2025. godini iznosila je 2 602 jedinice od čega je 2 507 jedinica knjižne građe. Nabava prema broju učenika značajno je ispod minimuma predviđenog Standardom za školske knjižnice. Posebno zabrinjava značajan pad nabave u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u srednjoškolskim knjižnicama nabava je smanjena za 72%, a u knjižnicama umjetničkih škola za 71%.

Istodobno je u 2025. godini otpis knjižnične građe bio veći od ukupne nabave. Nabavljeno je 2 602 jedinice građe, a otpisano 3 111 jedinica.

Intenzivno provođenje revizija i otpisa fonda poželjno je radi revitaliziranja i aktualiziranja knjižničnog fonda, ali potrebno je povećati i nabavu nove građe.

Ukupna površina prostora školskih knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji iznosi 2 127 m², dok korisnički prostor obuhvaća 2 044 m². Prosječna veličina školske knjižnice iznosi 92,48 m². Iako su školske knjižnice uglavnom uređene i funkcionalno organizirane, većina ne zadovoljava minimalne prostorne standarde propisane za školske knjižnice.

Po pitanju informatičke opreme, većina školskih knjižnica u županiji posjeduje računala za korisnike, osim četiri osnovnoškolske knjižnice i jedna srednjoškolska knjižnica.

Pozitivan primjer predstavlja knjižnica Poljoprivredno-prehrambene škole Požega koja je tijekom 2025. godine preseljena u novi i suvremeno opremljeni prostor površine 114 m² sa zasebnom čitaonicom i funkcionalnim rasporedom prostora u potpunosti usklađenim sa Standardom za školske knjižnice.

Za nabavu knjižnične građe školske knjižnice Požeško-slavonske županije u 2025. godini utrošile su ukupno 26.968,32 €. Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske financiralo je približno 60% ukupne nabave odnosno 16.180,99 €. Analiza pokazuje kako osnivači i same škole ne izdvajaju dovoljno financijskih sredstava za razvoj knjižničnih fondova. Za edukaciju knjižničara 10 škola nije izdvojilo sredstva, a ostale u minimalnom ukupnom iznosu od 2.231,69 €.

Školske knjižnice zbog slabe godišnje nabave teško održavaju fondove aktualnima i zanimljivima što ima dalekosežne posljedice na zainteresiranost korisnika za posudbom građe što uz globalni problem slabe posudbe još i doprinosi tome.

Voditeljica ŽMRS u nadzorima savjetuje knjižničarima izradu trogodišnjeg plana nabave i otpisa čime bi potakli ravnatelje za izdvajanjem vlastitih sredstava za nabavu građe i obnovili i aktualizirali fondove te doprinijeli boljoj posudbi građe i posjećenosti knjižnicama.

Zaključno, školske knjižnice Požeško-slavonske županije ostvaruju značajnu razinu stručne organiziranosti i kvalitetnog rada s korisnicima posebno u segmentima zapošljavanja stručnog knjižničnog osoblja u svim knjižnicama, informatizacije knjižničnog poslovanja, organizacije kulturnih, obrazovnih i informacijskih aktivnosti te redovitog provođenja revizije i otpisa knjižnične građe.

Gradska knjižnica Požega

Najveća odstupanja od Standarda za školske knjižnice Republike Hrvatske odnose se na nedovoljnu nabavu nove knjižnične građe, neadekvatne prostorne uvjete dijela knjižnica i nedovoljnu informatičku opremljenost u 5 školskih knjižnica.

Stručni nadzori voditeljice Županijske matične razvojne službe doveli su do velikog napretka školskih knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji. Gdje god je to bilo moguće, s obzirom na trenutno stanje knjižnica, došlo je do velikog poboljšanja stanja knjižnica gdje su gotovo sve knjižnice dobile novi namještaj, novu opremu, odradile reviziju i otpis knjižnične građe i potpuno promijenile svoj izgled i poboljšale poslovanje.

Daljnji razvoj školskih knjižnica zahtijeva sustavnu financijsku podršku osnivača i škola kako bi se osigurala kvalitetnija obnova fondova, poboljšanje prostornih uvjeta i razvoj suvremenih knjižničnih usluga u skladu sa Standardom za školske knjižnice Republike Hrvatske.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe

Dijana Klarić, mag. bibl., prof.

email: dijana.klaric@gkpz.hr

mobitel: 099 843 8683

Dijana Klarić

